

DESET GODINA SAMOSTALNOG DJELOVANJA GEODETSKOG FAKULTETA SVEUCILISTA U ZAGREBU

Na 70. redovnoj sjednici znanstveno-nastavnog vijeća Geodetskog fakulteta od 6. listopada 1972 evocirano je desetogodišnje samostalno djelovanje ove visokoškolske ustanove u Hrvatskoj. Tom prilikom je prvi dekan fakulteta Prof. Dr. Leo Randić održao referat. Ovdje donosimo izlaganja koja su tom prilikom data u nešto skraćenom obimu.

Decenije samostalnog postojanja jednog fakulteta nije osobito dug vremenski interval, ali je ipak veoma važan, kad je to prvi decenij prvog geodetskog fakulteta u našoj zemlji. To je ujedno prikladan trenutak, da se porazmisli o prošlosti i podsjeti na sticanje samostalnosti kao i o sadržaju tih proteklih deset godina života i rada fakulteta.

Još prije diobe Tehničkog fakulteta, do koje je došlo 1956. godine, raspravljalo se o osamostavljanju našeg odjela u fakultet. No to se nije tom prilikom ostvarilo, već su građevinski, arhitektonski i geodetski odjeli postali AGG fakultet. Trebalo je da prođe još šest godina da se ta ideja doista ostvari, pri tome je trebalo prijeći čitav niz prepreka. Geodetski odjel bio je prilično malen, spadao je među najmanje na Sveučilištu i bio bi najmanje upornog dokazivanja da mamutski fakultet, zbog velikog broja studenata i glomaznih vijeća gube zapravo karakter uspješnog sveučilišnog organizma. Fakultet s manjim brojem studenata i nastavnim kolektivom predočuje takvu fakultetsku organizaciju, koja se provjerila i potvrdila u dugoj povjesti evropskih sveučilišta.

Osamostaljenje značilo je skok u razvoju. Već nakon prve godine postojanja Geodetskog fakulteta osnovana su dva usmjerenja — geodetsko i kulturnotehničko. Godinu dana kasnije osnovan je samostalni I stupanj nastave. Time se zadovoljilo potrebama i zahtjevima prakse, iz redova srednje tehničara kvalificiran je niz geodetskih inženjera. Prišlo se organiziranju postdiplomskog studija, pa je to 1969. godine i ostvareno, tako da taj studij obuhvaća pet naučnih disciplina: geodeziju, fotogrametriju, kartografiju, melioracije i inženjersku geodeziju.

Drugo jedno područje djelatnosti fakulteta, znanstveni rad, nije objektivno mogao doživjeti takav razvoj. Prof. Randić je citirao mišljenje prof. Jankovića dekana za period 1964—1966 iz referata sa fakultetske skupštine:

»Na našem se fakultetu ipak odvija izvjesni naučni rad unutar pojedinih zavoda i katedri. Tematika tog naučnog rada proizlazi pretežno iz predmetne zainteresiranosti pojedinih naših nastavnika ili iz problematike radova koje Zavodi izvode. Koordiniranog naučnog rada još nema. Mislim da pri tome nije samo problem nedovoljnih materijalnih sredstava, kojih fakultet nema dovoljno da u tu djelatnost investira. Čini mi se da naš fakultet nije još organizaciono u stanju da se koordinarnim ekipnim naučnim radom bavi. Naglašavam samo taj problem, taj nedostatak, i ako postoje objektivni razlozi da takvu organizacionu formu nismo do sada ostvarili. Mi smo morali do sada prvenstveno rješavati organizaciona pitanja nastave, kako je već ranije istaknuto, pri čemu su nastavnici bili znatno angažirani administrativnim poslovima.

Na našim zavodima razrađuju se neki naučni radovi, koje stipendira republički fond za naučni rad. Mogli bi se smatrati da tu postoji ekipni rad u okviru Zavoda. No ne bi li možda bilo neophodno da se ipak razmisli o izvjesnoj reorganizaciji unutar fakulteta, koja bi imala za cilj da se postojeće naučno osoblje bolje poveže? Mi imamo relativno najveći kadrovski potencijal geodetske struke u zemlji, a ipak on ne bi u ovakvoj organizacionoj strukturi bio dovoljno efikasan«.

S tim u vezi citirao je i član 31 Zakona o visokoškolskom školstvu:

Znatstveno-obrazovanje visokoškolske ustanove (sveučilišta, fakulteti) razvijaju znanstveni rad kao integralni dio svojega djelovanja i temelj svojega nastavnog rada.

Znanstvenim radom znanstveno-obrazovne visokoškolske ustanove osiguraju razvoj znanosti i rješavanje znanstvenih problema značajnih za privredu i druge oblasti društvenog života.

Znanstveni rad visokoškolskih ustanova odvija se po planovima znanstvenog rada koje same donose. U znanstvenom radu visokoškolske ustanove surađuju međusobno i sa znanstveno-istraživačkim jedinicama u privredi i društvenim službama.

Otvarajući prvu sjednicu Vijeća Geodetskog fakulteta, kao tadašnji dekan AGG fakulteta, Prof. Randić je prije deset godina ukazao na potrebu složnog rada na razvoj i procvat samostalnog fakulteta. On je to i ovom prilikom ponovio, jer je posve sigurno, da se samo zajedničkim naporom može postići maksimalan uspjeh i dalji napredak.

U diskusiji je istaknuto da fakultet u proteklom periodu svog samostalnog djelovanja nije zanemario svoj zadatak

oko razvoja i organizacije znanstvenog rada. U publikaciji »Spomenica 1919—1969« izdanoj u povodu 50-godišnjice visokoškolske geodetske nastave u Hrvatskoj to je i istaknuto. Samo u zadnjih 10 godina izdano je 12 udžbenika i skriptata. Fakultet izdaje i »Zbornik radova«, u kojem se štampaju naučni radovi.

Za pravilan razvoj naučne djelatnosti potreban je i dovoljan naučni kadar. U tu svrhu organiziran je postdiplomski studij. U proteklom periodu su sedmorica članova nastavnog kolektiva stekla doktorat nauka od toga dvojica na ovom fakultetu. Četvorica službenika geodetskih instituta izvan geodetskog fakulteta doktorirala su na našem fakultetu, a tri postupka za sticanja nauka na našem fakultetu su u toku.

Upravo u zadnje dvije godine uloženo je mnogo truda i novčanih sredstava oko adaptacije stare tvrđave »Napoli« na otoku Hvaru za astronomska opažanja i osmatranja zemljinih satelita. Na fakultetu je osnovana posebna radna jedinica »Opservatorija Hvar« za geodetske, astronomske i geofizičke istražne radove. U tim radovima moći će učestvovati, na temelju samoupravnog dogovora, naučne institucije iz cijele zemlje, koje se bave spomenutom naučnom djelatnošću.

Na fakultetu razrađen je projekt naučnog rada sa šest tema iz oblasti geodezije, fotogrametrije, kartografije i mehanike, koje je prihvatio i subencionira Republički fond za naučni rad, Sveučilište i privreda.

Nastavljena je akcija oko osnivanja Geodetskog instituta. Intencija je da i ta naučna jedinica bude rezultat samoupravnog dogovora svih zainteresiranih stručnih i naučnih organizacija.

M. J.

INTERNACIONALNI SIMPOZIJ SATE-LITSKE I TERESTRICKE TRIANGULACIJE

U Grazu od 29. svibnja do 2. lipnja održan je internacionalni simpozij »Satellite and Terrestrial Triangulation« na kojem su učestvovali predstavnici iz svih zemalja svijeta. Iz Jugoslavije na tom Simpoziju prisustvovali su: Prof. dr. ing. N. Čubranić, dr. ing. K. Colić, dipl. ing. N. Solarić, dipl. ing. M. Solarić i apsolutent geodezije R. Marjanović.

Odmah po otvaranju Simpozija pročitani su nacionalni izvještaji, a izvještaj o radu u Jugoslaviji podnio je prof. dr. ing. N. Čubranić. Rad Simpozija odvijao se u slijedeće dvije komisije:

1. Zapadno evropska podkomisija i
2. Specijalna studijska grupa 1.26

U zapadno evropskoj podkomisiji bili su podnešeni slijedeći referati:

Dobaczewska: Report on the Work of the Eastern European Sub-Commission.

2. Ehlert/Kube: Report on the Computation of the European Satellite Traverses.

3. Husson/Thieriet: Communication sur le projet GEOLE.

4. Kessler, Investigations on the Accuracy of Photographic Satellite Observations Including Plate Measurement.

5. Kovalevsky: Apport des méthodes spatiales a la géodésie Européenne.

6. Kroy: The Satellite Project LE-SAT.

7. Kuntz/Arnold: On the Identity and Condition of Different Methods of Plate Reduction.

8. Moorat: On the Availability of Satellites for Observations mid 1972 to December 1974.

9. Schmitt: Erreurs moyennes quadratiques des positions tirées de L'AGK2-AGK3.

10. Schmitt: Les formules des réductions photographiques et la réfraction.

11. Schwebel: Ballistic Damery Systems for Measuring the Direction of Artificial Satellites.

12. Seeber: The Influence of the Number of Stars and the Measured Area of the Plate-Reduction.

13. Weightman: Report on the Results of the Reductions of the Frankfurt Test Plate.

14. Weightman: Report on the Simultaneities Achieved in the North Atlantic Tie and in the Mediterranean Net.

U specijalnoj studijskoj grupi 1.26 bili su podnešeni ili podijeljni ovi radovi:

1. Rinner: Report of the Chairman of the Special Study Group 1/26

2. Schmid: Theoretical and actually obtained accuracies with the method of geometric satellite triangulation.

3. Livieratos: Veis: On the possibility of using satellite triangulation methods to terrestrial triangulation.

4. Koch: Station coordinates from a combination of geometric and dynamic satellite geodesy.

5. Dufour: Interconnexions between the West-European net and other nets.

6. Fontaine: Les compensations de géodésie réalisées par I' I. G. N.

7. Marsh (Douglas) Klosko: Geodetic analysis from international satellite geodesy experiment data.

8. Krakiwsky: Geodetic control from Doppler satellite observations. (Paper read by L. Hradilek).

9. Berbert: GEOS short arc survey adjustments.

10. Bueller/Whiting: Free adjustment of a geometric global satellite network.

11. Hadgigeorge: Geociever test results from multiple short arc geodetic adjustments.

12. Gilchrist: The geodetic positioning capability of the geociever. (Paper read by G. Hadgigeorge).

13. Iliff: Laser satellite ranging for geodesy.

14. Hirvonen/Ruotsalainen: Precision to be expected on the basis of net design in stellar and cosmic triangulation.

15. Kakkuri: Stellar triangulation net with balloons intermediating between satellite nets and classical triangulation.

16. Ramsayer: Three dimensional densification of satellite networks by terrestrial measurements.

17. Ashkenazi: Criteria for strength analysis and optimization of terrestrial triangulation networks.

18. Solarić M: Determination of distance between two stations and of space coordinates of stations when the distance between artificial Earth's satellites is known.

19. Schmitt: Principe de détermination de la position d'un satellite par visée a partir de deux stations avec utilisation du grand cercle de simultanéité et détermination relative de l'erreur systématique en temps des visées pour les deux stations.

20. Hradilek: Investigations on the three-dimensional mathematical model for terrestrial triangulation.

21. Solarić N.: The additional equipment used at Hvar to improve the accuracy of time registration and to

simplify the observation procedure for the IGN-camera.

22. Sigl/Ludwig: Some remarks on the determination and use of geocentric coordinates.

23. Saxena: Investigations on a possible improvement of terrestrial triangulation by means of super control points. (Paper read by H. Moritz).

24. Mittermayer: Adjustment of free networks.

Geodetski — F 4

25. Grafarend: Stochastic processes in geodetic nets.

26. Meissl: Investigations of random error propagation in geodetic networks.

27. Schwarz: Combination and analysis of networks of different kind by generalized least-squares methods.

Za učesnike Simpozija bio je priređen 29. V svečani ručak kod načelnika grada kao i svečani prijem (večera) 31. V kod predsjednika Štajerske.

M. Solarić

IN MEMORIAM

PROF. DR. ING. FETHULAH SMAILBEGOVIĆ

Iznenadna smrt Prof. Fethulaha Smailbegovića bolno je odjeknula među svim njegovim kolegama, saradnicima i poznanicima.

Umro je 1. a sahranjen 3. maja 1972. godine na Novom groblju u Sarajevu. Ovaj neumorni pregalac umro je na praznik rada, iako za odmor nije znao, a čitav njegov život ispunjavao je samo rad.

Prof. Fethulah Smailbegović rođen je 25. II 1908. godine u Rogatici. Osnovnu školu je pohađao u Tešnju, a gimnaziju u Derventi i Sarajevu. Geodetsku tehničku školu je završio 1928. godine u Beogradu.

Po završetku Geodetske tehničke škole radio je na raznim poslovima premjera Srbije. Posebno su zapaženi njegovi radovi na triangulaciji 3. i 4. reda grada Niša, Niške Banje, Aranđelovca i Lazarevca., te na radištimama u srezovima Valjevo, Kosjerić i Proku-

plje i na povezivanju triangulacije Jugoslavije i Rumunije.

Godine 1936. prelazi u Tuzlu na održavanje katastarskog premjera, a 1937. godine u Tešanj za šefa Uprave za katastar, na kojoj dužnosti ostaje do 1943. godine. Zbog svog antifašističkog djelovanja penzionisan je januara 1943. godine od strane kvislinških vlasti. Drugom polovinom 1943. godine pristupio je NOP-u, a 1. oktobra 1944. godine prelazi na dužnost predsjednika opštinskog i sreskog NOO u Tešnju.

Prof. Fethulah Smailbegović je najveći dio posleratnih godina proveo u Tuzli, gdje je njegova kao stručna tako i društveno-politička aktivnost bila veoma zapažena.

Godine 1947. dolazi za profesora Rudarskog odsjeka Tehničke škole u Tuzli. Njegova poslovna marljivost, nezujajam instinskog prgaoca i izraziti smisao i sklonost za nastavno-vaspitni